Voortgangsrapportage

Grip op kosten sociaal domein - 2

november 2025

Gemeente Raalte

Gemeente Raalte

Inhoud

1. Inleiding 3
2. Opbouw 3
3. Landelijke ontwikkelingen 4
4. Trends en ontwikkelingen binnen het sociaal domein 5
5. Voortgang geplande maatregelen 12
6. Financieel 22
7. Conclusie en aandachtspunten 23

1.Inleiding

In 2024 heeft Berenschot een onderzoek uitgevoerd naar besparingsmaatregelen in het sociaal domein. De aanleiding voor dit onderzoek waren de dreigende tekorten in het sociaal domein, de wens om de effectiviteit van het sociaal domein te vergroten en de ontwikkeling van een groter beroep op voorzieningen. Dit terwijl we minder middelen van het Rijk ontvangen als gevolg van het ravijnjaar. In mei 2025 is het bijbehorende Plan van aanpak vastgesteld door het college om invulling te geven aan de aanbevelingen uit het onderzoek. Daarin is afgesproken dat college en raad halfjaarlijks geïnformeerd worden over de voortgang. In deze rapportage geven we voor de tweede maal dit jaar de voortgang weer.

Net als in de eerste voortgangsrapportage staan ook in deze rapportage de algemene ontwikkelingen in het sociaal domein met bijbehorende cijfers.

In het Plan van aanpak gaven we al aan dat het rapport van Berenschot gebaseerd is op onderbouwde aannames die we in de praktijk zullen moeten toetsen en mogelijk bijstellen. In deze rapportage geven we steeds de meest actuele ontwikkelingen en voortgang weer. Ook gebruiken we deze rapportage om waar nodig verwachtingen bij te stellen en de consequenties aan te geven van die bijstellingen.

2.Opbouw

De opbouw van deze rapportage gaat van breed naar concreet en is een aanvulling op de voortgangsrapportage van juni 2025. We starten met de relevante landelijke ontwikkelingen. Daarna schetsen we de lokale trends en ontwikkelingen per wet. Vervolgens blikken we terug op de specifieke maatregelen met een besparing uitgevoerd in de 1e helft van 2025, zoals gerapporteerd in juni. Daarna geven we de stand van zaken tot november 2025 weer. Tot slot geven we een vooruitblik naar de 1e helft van 2026.
In de financiële paragraaf zetten we op een rij welke besparingen behaald zijn en hoe zich dat verhoudt tot de prognose van Berenschot in combinatie met de veranderde bredere financiële context waarbinnen we aan de maatregelen werken.
We eindigen met een conclusie over het afgelopen jaar en geven weer waar we de komende periode de focus op gaan leggen.

3.Landelijke ontwikkelingen

3.1 Verkiezingen

Op 29 oktober waren de landelijke verkiezingen. De komende periode wordt er geformeerd. De uitkomst van deze formatie kan zeker invloed hebben op het sociaal domein, maar op dit moment is nog niet te bepalen op welke manier. Tegelijkertijd zullen meerjarige afspraken zoals in het Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en het verzachte ingroeipad van de maatregelen van de landelijke Hervormingsagenda jeugd de komende jaren gewoon doorlopen.

3.2 Ontwikkelingen jeugd

De Commissie van Ark heeft in haar rapport 'Groeipijn' geconcludeerd dat de middelen voor Jeugdzorg te laag zijn. Ze hebben berekend dat het tekort landelijk is opgelopen tot € 828 miljoen in 2024. Het rijk heeft besloten de helft van dat tekort voor haar rekening te nemen. Voor Raalte betekent dat een structurele verhoging van het gemeentefonds met € 800.000 vanaf 2025. Het ingroeipad van de maatregelen hervormingsagenda die moeten leiden tot een landelijke besparing van € 1 miljard is verzacht. Hiervoor is in 2026 landelijk € 498 miljoen en in € 2027 € 447 miljoen beschikbaar gesteld. Voor Raalte een toevoeging van € 0,94 miljoen in 2026 en € 0,85 miljoen in 2027. Ondertussen gaat het rijk wel uit van een groter besparingspotentieel in 2028 aangezien zowel het prijs- als het volumepeil ten opzichte van 2019 zijn toegenomen. Landelijk is daarom de taakstelling verhoogd van € 1 miljard naar € 1,5 miljard vanaf 2028. Voor Raalte betekent dat een verhoging van de taakstelling in 2028 met circa € 900.000,- structureel. De commissie van Ark komt in 2027 met een nader advies. Met ingang van 1 januari 2028 wordt een eigen bijdrage ingevoerd voor de mensen die Jeugdzorg ontvangen. De verwachting is dat dit budgetneutraal uitvalt voor gemeenten.

3.3 Ontwikkelingen volwassenen

Zoals verwacht heeft de behandeling van het wetsvoorstel Participatiewet in Balans in de Eerste kamer geen vertraging opgelopen door de val van het kabinet: de Participatiewet in Balans in inmiddels aangenomen. Deze nieuwe wet beoogt vereenvoudiging en meer ruimte voor maatwerk. De maatregelen worden gefaseerd ingevoerd, waarbij de eerste maatregelen ingaan vanaf 1 januari 2026.
De wetsvoorstellen Wet proactieve dienstverlening SZW en Wet handhaving sociale zekerheid zijn aangeboden aan de Tweede Kamer.
De wet proactieve dienstverlening maakt het mogelijk dat de overheid mensen actief wijst op rechten en financiële ondersteuning waar ze voor in aanmerking komen. Daarnaast moet de Wet handhaving sociale zekerheid ervoor zorgen dat bij handhaving van de regels in de sociale zekerheid meer wordt uitgegaan van vertrouwen. Hoewel de data waarop de wetten in werking zullen treden nog niet helemaal zeker zijn, werken we in onze beleids- en uitvoeringspraktijk al zoveel mogelijk volgens de uitgangspunten van beide wetten.

Op 2 juli 2025 is overeenstemming bereikt over het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Dit is het vervolg op het Integraal Zorgakkoord (IZA). Centraal in het AZWA staan een gelijkwaardigere toegang tot zorg en welzijn en het afwenden van het arbeidsmarkttekort.
Ook krijgen het sociaal domein en de publieke gezondheid een duidelijkere plek. Het AZWA werkt toe naar een basisinfrastructuur met bijbehorende ondersteuning, waardoor inwoners makkelijker gezonde keuzes kunnen maken in een omgeving die uitnodigt om te bewegen, gezond te eten en samen te komen.
De beweging naar de voorkant, van zorg naar welzijn, wordt daarmee voortgezet. Dit betekent dat steeds meer oplossingen binnen het sociaal domein gevonden moeten worden. Met deze verschuiving van taken komt ook geld mee. De financiële effecten van het AZWA worden begin 2026 bekendgemaakt.

4.Trends en ontwikkelingen binnen het sociaal domein

4.1 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

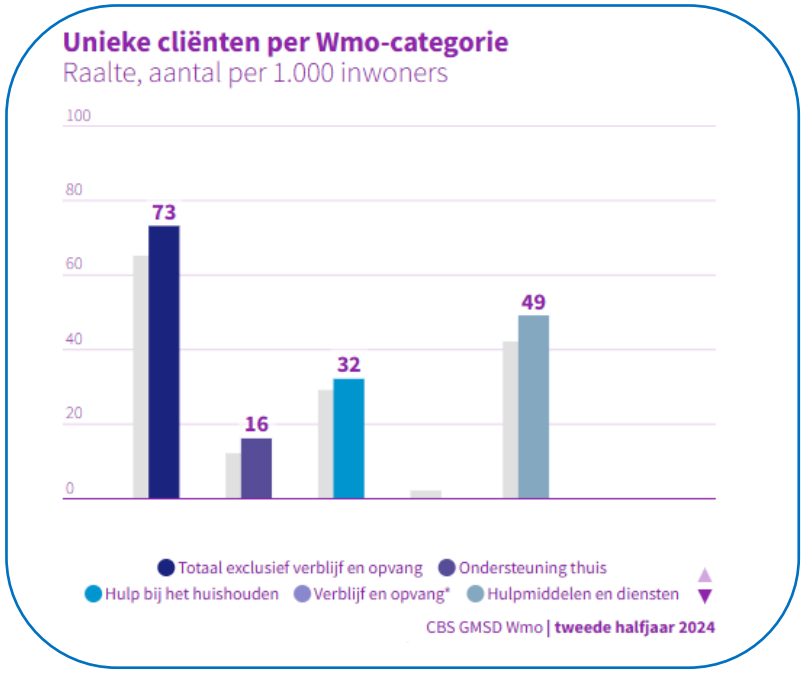
In de gemeente Raalte ligt het beroep op ondersteuning vanuit de Wmo relatief iets hoger dan gemiddeld in Nederland. Het beroep op begeleiding, hulp bij het huishouden, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen is de afgelopen jaren gestegen. Dat komt doordat inwoners langer zelfstandig thuis wonen (met ondersteuning vanuit de Wmo). Een andere oorzaak is de toenemende vergrijzing. Het percentage ouderen in de gemeente Raalte stijgt van 22% in 2020 naar 32% in 2040 en is hoger dan gemiddeld in Nederland. Dat betekent dat het aantal ouderen in die periode met circa 9.000 toeneemt. Dit is van invloed op de toekomstige zorgvraag, beschikbaarheid van mantelzorgers en de vraag naar maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo. Dit is ook terug te zien in het Wmo voorspelmodel.

De invoering van het abonnementstarief Wmo (invoer 2020) heeft nog steeds invloed op de toegenomen zorgvraag. Dit is een vast laag tarief voor de eigen bijdrage voor Wmo ondersteuning en is voor iedereen gelijk. Sinds de invoering is de vraag in heel Nederland gestegen.
De geplande invoering van een inkomensafhankelijke bijdrage zorgt naar verwachting dat het aantal aanvragen afneemt of in ieder geval minder hard stijgt. Met de val van het kabinet is de geplande ingangsdatum van 1 januari 2027 onzeker geworden.

Aantal individuele cliënten per peildatum Wmo

	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-10-2025
Begeleiding	325	364	356	386	364	399	406	402
Dagbesteding	245	239	215	222	197	211	198	184
Hulp bij huishouding	830	927	957	995	1057	1105	1119	1118
Rolstoelen	321	335	327	293	276	268	259	245
Vervoers-voorzieningen	1189	1225	1247	1239	1256	1290	1278	1270
Woon-voorzieningen	250	289	337	370	368	341	311	304

[1]

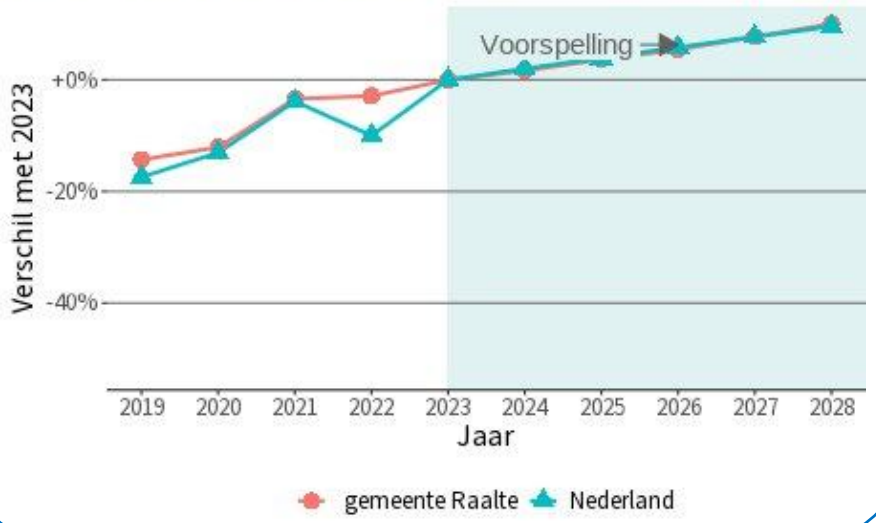

[1] Een aantal grafieken uit de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (waarstaatjegemeente.nl) is nog niet actueler beschikbaar; onze eigen data is wel recenter en daar waar van toepassing gebruikt bij de analyses in dit rapport.

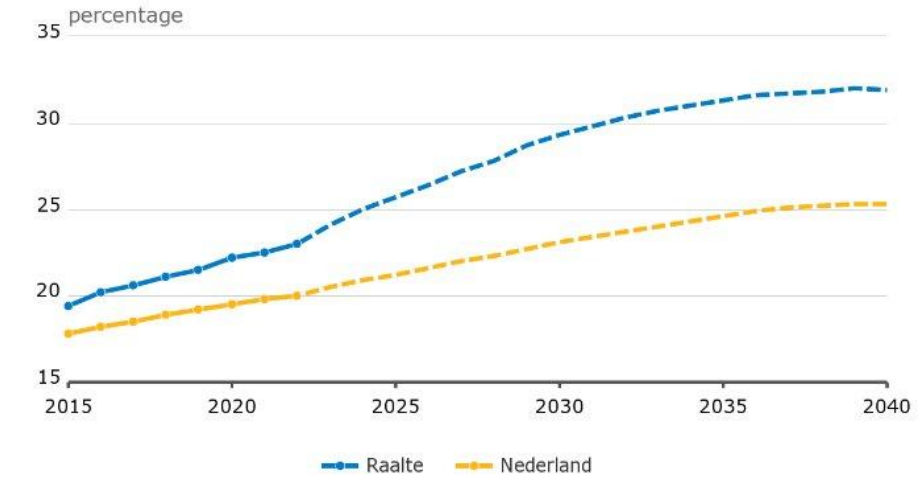
Gemeente Raalte

Wmo voorspelmodel

Prognose Wmo gebruikers per jaar in Raalte

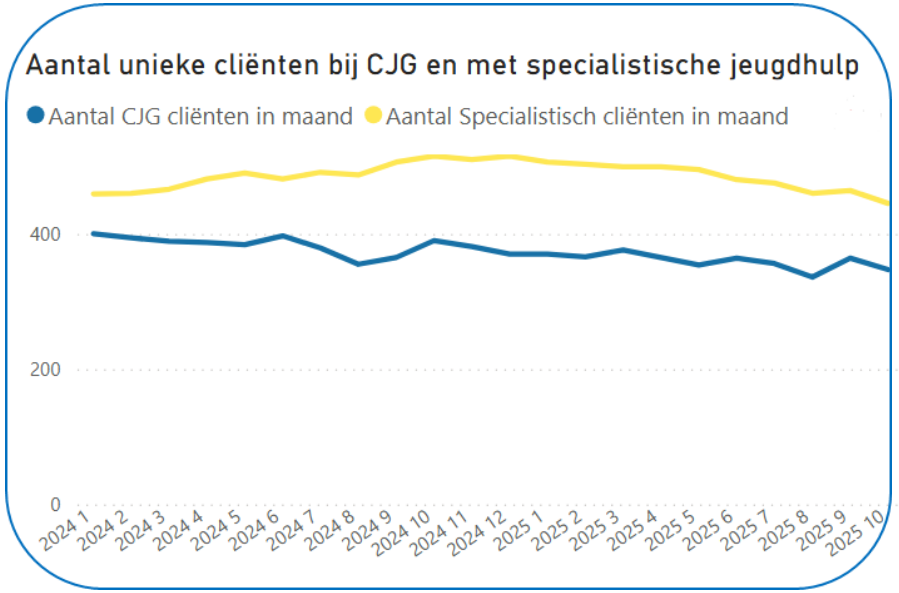
Percentage 65 jaar en ouder

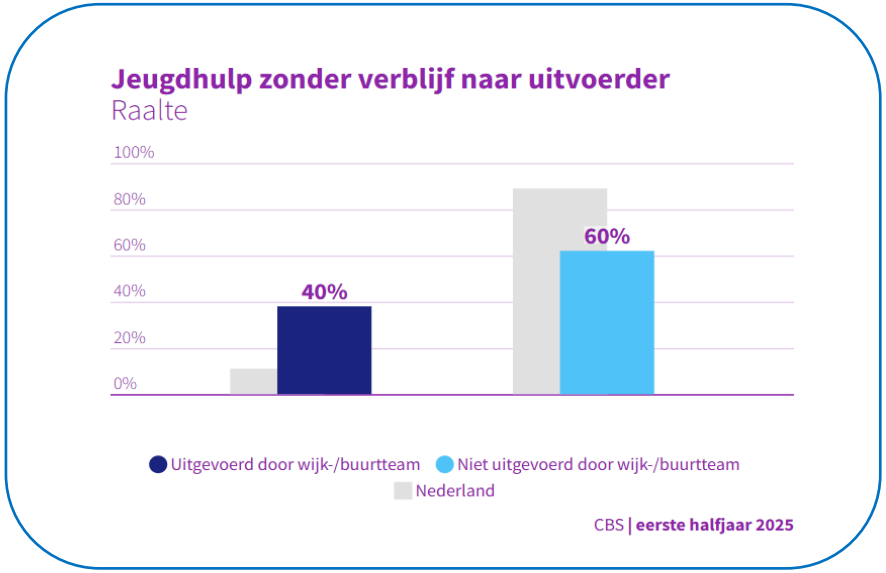

Bron: Bevolkingsstatistiek (CBS) i.c.m. Primos-prognose (ABF Research), bewerking RIVM

4.2 Jeugdwet

Het aandeel jongeren met specialistische jeugdhulp ligt lager dan het gemiddelde in Nederland. In Raalte ontvangt 10,8% van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp. Landelijk is dit 11,5% (voorlopige cijfers). Het grote verschil zit erin dat we veel van die jeugdhulpvragen voorliggend oppakken in het CJG. Dat percentage is in Raalte 40% ten opzichte van 10% landelijk.
We zien sinds het begin van 2025 een daling van het aantal jeugdigen dat specialistische jeugdhulp ontvangt. Het aantal jeugdigen dat door het CJG ondersteund wordt is relatief stabiel.
Het CJG werkt sinds het voorjaar van 2024 met de methode Van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag (positieve gezondheid). Het effect hiervan is dat meer vragen met enkelvoudige gesprekken kunnen worden beantwoord, de regie meer teruggelegd wordt bij ouders of een oplossing wordt gevonden vanuit een andere wet. Ook heeft het CJG nog meer collectief aanbod geboden, zoals een lessenreeks op de Taalschool en inloopspreekuren op diverse scholen, waardoor minder jeugdigen en ouders een individueel traject starten bij het CJG. Tevens zijn er twee jeugdhulpaanbieders gestopt met ondersteuning bieden binnen de gemeente, waarbij een deel van deze clienten nu ondersteuning ontvangt vanuit het CJG.

4.3 Participatiewet

Het aantal bijstandsuitkeringen in Raalte ligt relatief laag ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dit komt onder andere door de demografische opbouw, een sterke mkb-sector en goede samenwerking met werkgevers.
Toch zien we, ondanks de krappe arbeidsmarkt, een stijging in het aantal Participatiewet-uitkeringen. Deze landelijke trend is vooral zichtbaar in kleinere gemeenten. De instroom neemt toe, terwijl de uitstroom achterblijft. Dit komt door een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, veroorzaakt door multiproblematiek en structurele veranderingen, zoals hogere eisen aan werknemersvaardigheden.
Bijna de helft van de bijstandsaanvragen is gerelateerd aan het verkrijgen van een verblijfsstatus. Door de opening van een doorstroomlocatie voor statushouders in de gemeente hebben we onze taakstelling huisvesting statushouders ruimschoots gehaald. Daarmee lopen we voor op veel anderen gemeenten, maar is ook de instroom gestegen. Ook zagen we dat de instroom van statushouders voornamelijk bestond uit (volwassen) alleengaanden en alleenstaanden, die individueel recht hebben op een bijstandsuitkering.
Dit is in tegenstelling tot voorgaande jaren waarin we voornamelijk gezinnen met jonge kinderen door het COA toegewezen kregen, waarvan de kinderen tot 18 jaar niet bijstandsgerechtigd zijn.

Beide ontwikkelingen zien we als de voornaamste oorzaak voor de stijging van het aantal bijstandsuitkeringen. In de laatste maanden zien we echter wel dat het aantal uitkeringen stabiliseert.
Daarnaast is er een stijging in het gebruik van bijzondere bijstand en minimaregelingen, mede door de toename van statushouders en aanvragen voor beschermingsbewind. Ook maatregelen tegen niet-gebruik, zoals automatische toekenning van de meedoenregeling, dragen bij aan deze stijging.

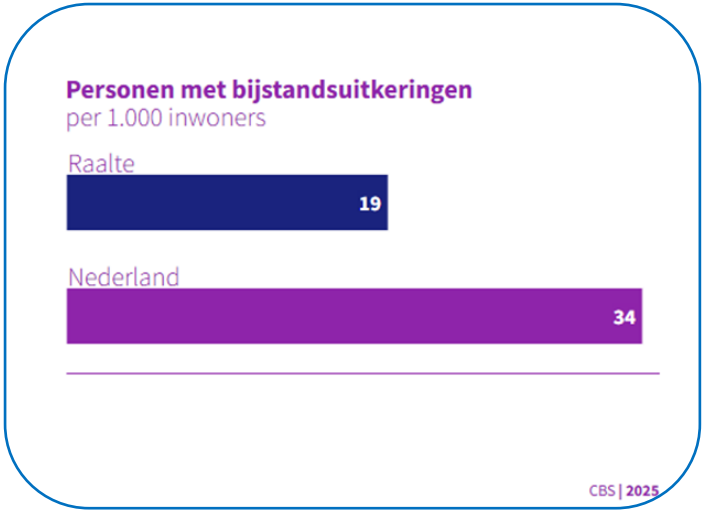
Aantal unieke klanten per regeling tot en met september 2025

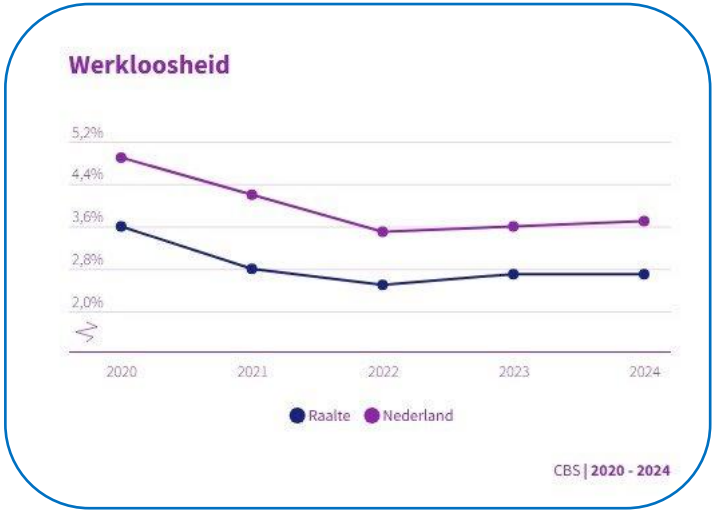
Aantal bijzondere bijstand/minimabeleid	Unieke klanten t/m. april 2022	Unieke klanten t/m april 2023	Unieke klanten t/m april 2024	Unieke klanten t/m april 2025	Unieke klanten t/m sept 2025
Bijzondere bijstand	218	237	206	228	402
Minimaregeling (Meedoen 18+)	202	186	490	568	636
Totaal unieke klanten	420	423	696	796	1.038

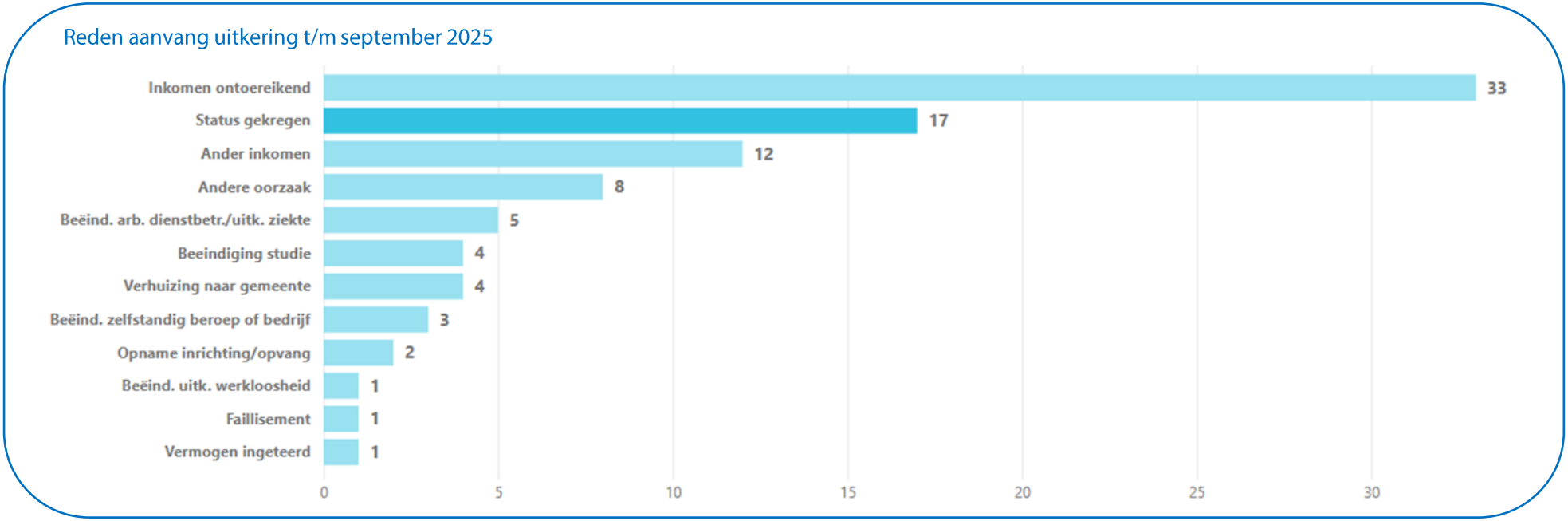
Meedoen regeling wordt sinds maart 2024 automatisch toegekend aan inwoners met een bijstandsuitkering.

Verloop aantal Participatiewet uitkeringen op peildatum

Omschrijving	Beginstand 01-01-2021	Beginstand 01-01-2022	Beginstand 01-01-2023	Beginstand 01-01-2024	Beginstand 01-07-2024	Beginstand 01-12-2024	Beginstand 01-06-2025	Beginstand 01-10-2025
PW	366	363	374	383	389	415	443	447
IOAW/IOAZ	24	17	16	12	12	10	9	9
BBZ	2	5	1	2	2	1	2	2
Studietoeslag	0	0	12	11	10	12	14	14
Totaal	392	385	403	408	413	439	468	472

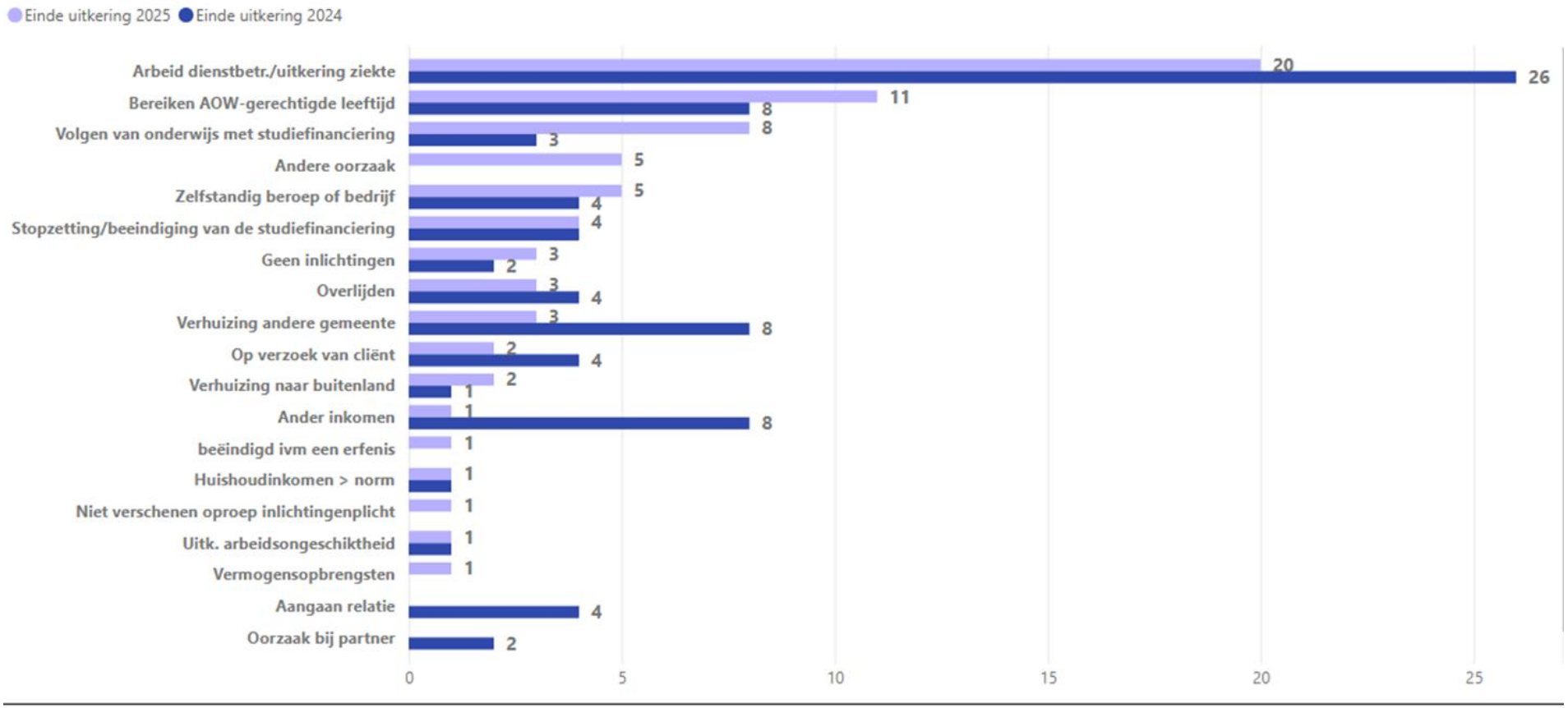

Personen met bijstandsuitkeringen
per 1.000 inwoners
Raalte
19
Nederland
34
CBS | 2025

Werkloosheid
5,2%
4,4%
3,6%
2,8%
2,0%
2020
2021
2022
2023
2024
Raalte
Nederland
CBS | 2020 - 2024

Reden aanvang uitkering t/m september 2025
Inkomen ontoereikend 33
Status gekregen 17
Ander inkomen 12
Andere oorzaak 8
Beëind. arb. dienstbetr./uitk. ziekte 5
Beeindiging studie 4
Verhuizing naar gemeente 4
Beëind. zelfstandig beroep of bedrijf 3
Opname inrichting/opvang 2
Beëind. uitk. werkloosheid 1
Faillisement 1
Vermogen ingeteerd 1
0
5
10
15
20
25
30

Gemeente Raalte

Reden uitstroom uitkering t/m september 2025

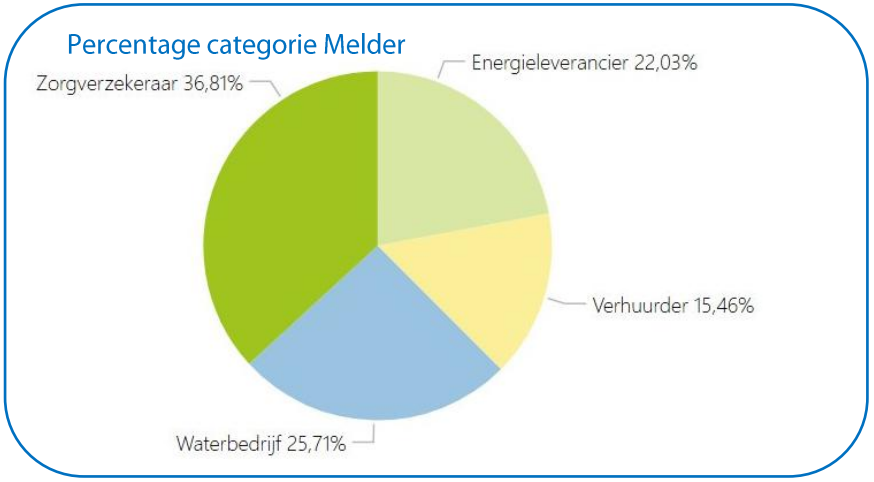

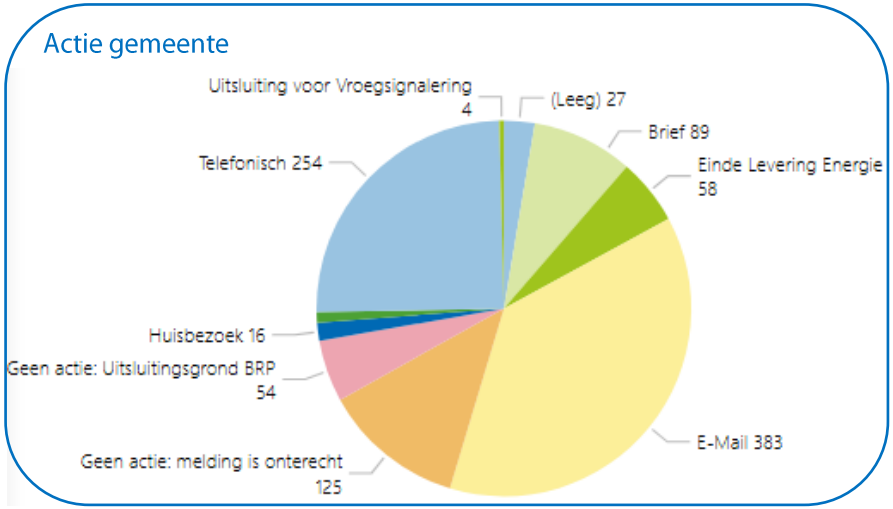
Opmerking: bij einde uitkering "wijziging norm" buiten beschouwing gelaten omdat het niet gaat om daadwerkelijke beëindiging van de uitkering maar om een wijziging in de gezinssituatie waardoor er een nieuw uitkeringsdossier aangemaakt wordt. Vaak is dit bij gezinsherenigingen het geval.

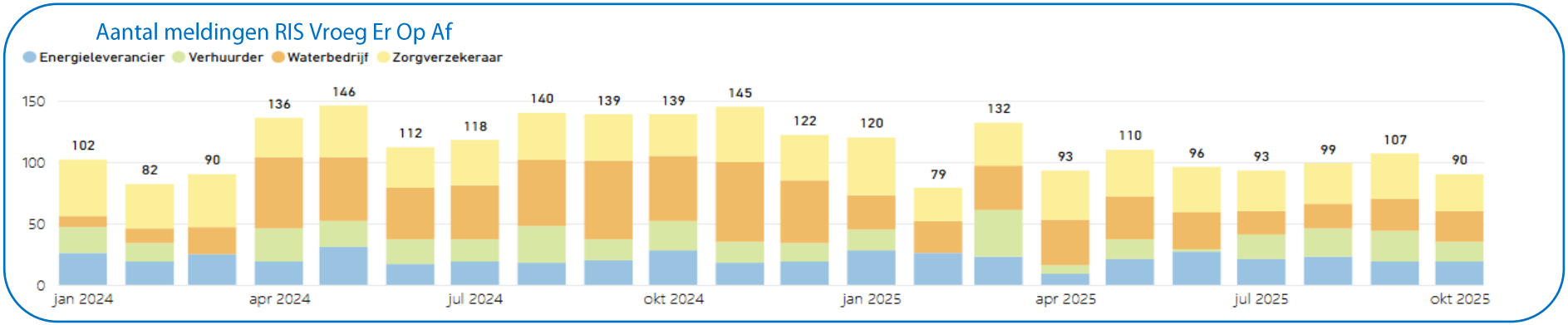
4.4 Schulden

Net als het aandeel inwoners met een bijstandsuitkering, ligt het aandeel huishoudens met problematische schulden in Raalte (om vergelijkbare redenen) lager dan het landelijk gemiddelde. Sinds de start van vroegsignalering van betalingsachterstanden is het aantal gedeelde meldingen gestegen. Dit komt doordat we meer samenwerkingen zijn aangegaan met zogeheten signaalpartners en betalingsachterstanden nog eerder met ons worden gedeeld.

De afgelopen jaren bleef het beroep op schuldhulpverlening achter bij de verwachtingen. Sinds 2024 is echter sprake van een stijging. Dit is het gevolg van eerder contact tussen gemeenten en inwoners dankzij vroegsignalering. In verreweg de meeste situaties lukt het om schulden zonder tussenkomst van de rechter in overleg met schuldeisers op te lossen.

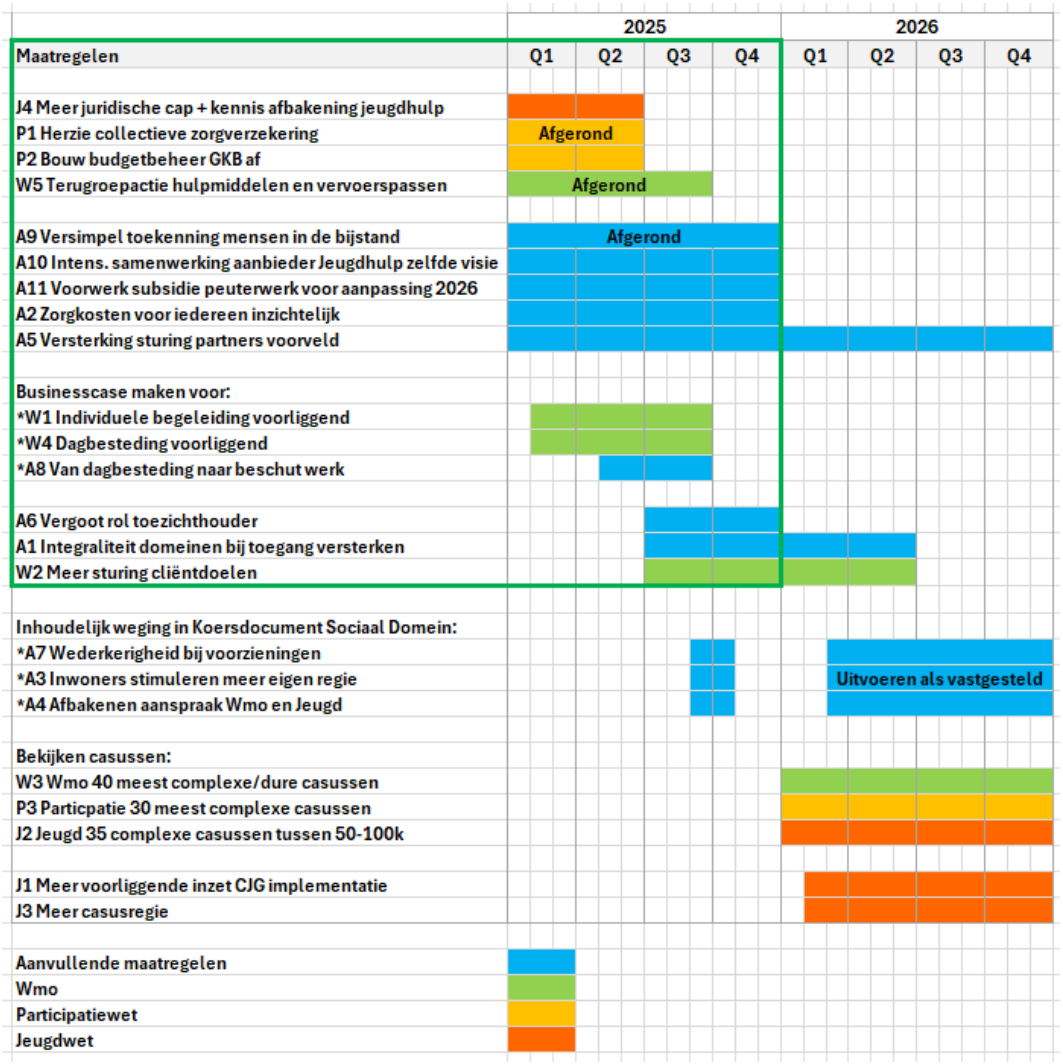

5.Voortgang geplande maatregelen

In het eerdere plan van aanpak hebben we de planning weergegeven van de maatregelen. Het groene kader geeft de planning van de maatregelen aan en waarover we in deze voortgang rapporteren. We geven een update over de stand van zaken; we blikken terug op de 1e helft van 2025, geven de huidige stand van zaken en blikken vooruit naar het volgende jaar.
Daarbij maken we onderscheid tussen de maatregelen die een directe besparing opleveren op een van de wetten (J4, P1, P2, W1, W2, W4, W5) en de maatregelen die het behalen van die besparingen en de gewenste beweging naar de voorkant ondersteunen (A1, A2, A5, A6, A8, A9, A10 en A11).
Eerst geven we de voortgang per wet weer over de maatregelen die een besparing moeten opleveren. Daarbij geven we ook de bredere voortgang op die wet weer. Daarna volgt de voortgang over de maatregelen zonder besparingsopgave en geven we alleen de laatste ontwikkelingen weer.

5.1 Voortgang Jeugd

Algemeen

Het CJG is bezig om haar inrichting toekomstbestendig te maken door de medewerkers in dienst te nemen bij de gemeente Raalte. Hiervoor is in het eerste kwartaal een implementatieplan gemaakt. Dit plan wordt momenteel uitgevoerd en is in de afrondende fase. Het merendeel van de huidige professionals die werkzaam zijn voor het CJG komen in gemeentelijke dienst. Daarnaast is een plan door het college vastgesteld voor de uitbreiding van het CJG. Dit komt voort uit het advies om meer voorliggend op te pakken (maatregel J1). Het plan geeft de inhoudelijke onderbouwing voor de uitbreiding die voor de begroting 2026 en verder wordt aangevraagd (3,5 fte in 2026 en voor 2027 nog eens 1,5 fte). Het CJG ziet met name kansen op het zelf uitvoeren van diagnostiek, relatiebeheer met verwijzers, spoed- en crisiszorg en Kansrijke start. Daarnaast wordt uitbreiding van huisvesting gerealiseerd, omdat er meer medewerkers komen. De huidige huisvesting is hiervoor niet toereikend.

Voortgang per maatregel

J4 Meer juridische capaciteit en kennis afbakening jeugdhulp:
Het vergroten van de juridische kennis van de jeugdhulp om deze zodoende beter te kunnen afbakenen. Dat vraagt om een aangescherpte visie (wat verstaan we onder de jeugdhulp en wat niet?) maar ook om het vergroten van de kennispositie hierover binnen de organisatie. De huidige gemeentelijke Verordening Sociaal Domein en de bijbehorende regels beschrijven een uitnodigend toegangsproces tot zorg. De uitdaging is om een groter beroep te doen op de eigen oplossingsmogelijkheden opvoedverantwoordelijkheid van de ouders en hun netwerk en die van aanpalende domeinen als het onderwijs.

Terugblik 1e helft 2025

In de afgelopen periode hebben we een aantal afwijzingen van ondersteuningsaanvragen voorbereid. Ons inhoudelijk onderzoek stond juridisch goed. Helaas hielden deze afwijzingen geen stand. Onze verordening heeft namelijk onvoldoende strakke kaders om de afwijzingen te ondersteunen. Daarom zijn we een aanscherping van de verordening aan het voorbereiden die beter past bij onze visie op jeugdhulp en die toekomstige afwijzingen ondersteunt.
Dit jaar is met deze maatregel een besparing beoogd van € 135.000 bruto (€100.000 netto). Zo lang de verordening niet is aangescherpt is het niet waarschijnlijk dat we dit bedrag gaan behalen. Na de aanscherping zien we wel mogelijkheden om te besparen omdat de kans dan groter is dat afwijzingen standhouden.

Stand van zaken

In het najaar is een praktijkdag georganiseerd met Intern Begeleiders (IB'ers), directeuren van betrokken onderwijsorganisaties en jeugd- en leerplichtprofessionals. Deze dag stond in het teken van afbakening en verantwoordelijkheden rondom de Jeugdwet en vanuit het onderwijs. Het doel was om een gedeeld beeld te krijgen wie waarvoor aan de lat staat omdat daar vaak verschillende opvattingen over waren. Hiermee zorgen we ook dat we vanuit een gedeelde visie met het onderwijs samen kunnen werken en beter kunnen afbakenen tot waar onze verantwoordelijkheid loopt.

Vooruitblik 1e helft 2026

In de samenwerking met het onderwijs investeren we verder door samen te werken in een brede werkgroep waarin we de verdere verbinding borgen en daarmee aandacht blijven houden voor een duidelijke afbakening. Ook werken we aan onze Verordening; in eerste instantie passen we deze aan voor Jeugd zodat we strakkere kaders hebben op grond waarvan we ons beslissingen kunnen nemen. In de tweede helft van 2026 gaan we voor een bredere aanpassing waarin we de reikwijdte van alle wetgeving binnen het domein willen aanscherpen.

5.2 Voortgang Participatie

Algemeen

Als gemeente hebben we eerder stappen gezet om de rechtmatigheid van de collectieve zorgverzekering voor minima beter te waarborgen. Zo zorgen we ervoor dat het beleid eerlijk en doelgericht wordt uitgevoerd.
Daarnaast hebben we een keuzetool ingezet om inwoners te ondersteunen bij het kiezen van het zorgpakket dat het beste bij hun situatie past. In samenwerking met Salland Zorgverzekeringen is bovendien een extra pakket ontwikkeld voor inwoners met een lage zorgvraag. Dit voorkomt oververzekering en leidt tot een lagere gemeentelijke bijdrage.
We werken momenteel aan het aanpassen van de beleidsregels. Vooruitlopend op deze aanpassing hebben we in de uitvoering het aanvraagproces bijzondere bijstand eenvoudiger gemaakt. Dit vermindert zowel de uitvoeringslast voor de gemeente als de administratieve belasting voor de inwoner. Ook willen we via de beleidsregels de duur van budgetbeheer beperken. Hierover gaan we met de betrokken inwoners in gesprek (maatregel P2). Hiermee stimuleren we inwoners om, waar mogelijk, weer zelf de regie over hun financiën te nemen.

Voortgang per maatregel

P1 Herzie collectieve zorgverzekering:
Beschrijving maatregel: Deze maatregel betreft het herzien van de voorwaarden voor het gebruik van de collectieve zorgverzekering en het gerichter adviseren over de inzet hiervan. Aangenomen wordt dat in ruime mate het meest uitgebreide verzekeringspakket is aangeboden zonder dat dit aansluit bij de zorgbehoefte van inwoners. In de gemeente Raalte maakt 99% van de gebruikers gebruik van het meest uitgebreide pakket, terwijl dit in andere gemeenten slechts 70% betreft. Inwoners kunnen beter geadviseerd en gestuurd worden in de keuze voor hun zorgpakket. Deze maatregel draagt indirect bij aan het overbrengen van de financiële schaarste van de middelen en stelt in staat om op een evenwichtige manier te bezuinigen, zonder dat dit direct raakt aan de meest kwetsbare mensen in de gemeente Raalte.

Terugblik 1e helft 2025

Deze maatregel is afgerond. Berenschot voorspelde een besparing van € 72.000. Het werkelijke resultaat is € 38.900 euro. Wel blijven we sturen op passend verzekerd zijn en daarmee op het tegengaan van oververzekering. Dit is zowel voor de inwoner als voor ons als gemeente kostenbesparend. Deze maatregel komt in de volgende rapportage niet meer terug in de voortgang, alleen in het overzicht van gerealiseerde besparingen.

P2 Bouw budgetbeheer GKB af:
Beschrijving maatregel: De veronderstelling is dat een deel van de inwoners het niet meer nodig heeft dat de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) dit voor hen uitvoert. In deze gevallen kan de cliënt zelf het budgetbeheer uitvoeren, of zijn netwerk hiervoor inzetten of dit laten uitvoeren door de begeleider (Wmo). Door de inwoner zijn of haar regie te laten nemen en daar waar mogelijk ondersteuning te laten zoeken in zijn of haar omgeving worden en blijven de inwoners minder afhankelijk.

Terugblik 1e helft 2025

De schulddienstverleners hebben met een aantal inwoners gebeld waarvan het GKB had aangegeven dat ze hun budgetbeheer waarschijnlijk zelf konden uitvoeren. Dit gesprek heeft de inwoners overvallen. Daarom hebben we afgesproken om inwoners nu eerst schriftelijk te informeren over de doelstelling van het gesprek, waarna de schulddienstverleners contact kunnen leggen.

Stand van zaken

In het najaar gaan we met de betreffende inwoners in gesprek. Berenschot voorspelde een besparing van € 20.000. Tot op heden is hier nog geen besparing gerealiseerd. Wel zien we op dit moment een dalende lijn in de kosten.

Vooruitblik 1e helft 2026

In de eerste helft van 2026 onderzoeken we of er verder gewerkt kan worden aan de afbouw of beëindiging van budgetbeheer voor mensen waar dat kan. We verwachten hierop nog een besparing te behalen. Daarnaast bekijken we of we een maximale duur aan budgetbeheer kunnen stellen.

5.3 Voortgang Wmo

Algemeen

We zijn bezig met de aanbesteding voor hulpmiddelen. We onderzoeken daar of we meer met creatieve oplossingen kunnen werken zoals deelmobiliteit waarbij meerdere mensen gebruik kunnen maken van één scootmobiel.
We zijn gestopt met de rolstoeluitleen. De rolstoelen uit de rolstoelpool zijn geschonken aan de locaties waar ze veel gebruikt werden, zoals woonzorglocaties. Dat bespaart onderhoudskosten terwijl zelden onderhoud nodig was. De stoelen worden nog steeds goed gebruikt.
Vanaf januari is de Wooncommunity De Ware geopend als een tussenvoorziening van Beschermd wonen. Hierdoor hebben we instroom in beschermd wonen voorkomen. De jaarlijkse kosten van een inwoner met een hulpvraag die instroomt binnen de wooncommunity zijn de helft van een beschermd wonen plek op jaarbasis.

Voortgang per maatregel

W5 Terugroepactie hulpmiddelen en vervoerspassen:
Beschrijving maatregel: De gemeente heeft enkele jaren terug een terugroepactie georganiseerd voor hulpmiddelen die niet meer nodig waren. Destijds bracht 33% van de inwoners met een hulpmiddel die werden benaderd dit hulpmiddel terug. De insteek is om deze actie te herhalen. Deze maatregel draagt ook bij aan het overbrengen van het gevoel van schaarste.

Terugblik 1e helft 2025

In mei hebben de gebruikers van hulpmiddelen een brief ontvangen met het verzoek om niet-gebruikte hulpmiddelen in te leveren. Dat heeft 11 reacties opgeleverd. De totale besparing die dat heeft opgeleverd is € 7.194,45.
Het inleveren van vervoerspassen heeft geen besparing opgeleverd, omdat er geen kosten worden gemaakt als ze niet gebruikt worden. Wel nemen we het gebruik van de vervoerspassen nog eens nader onder de loep, om vast te stellen dat deze gebruikt worden waarvoor ze verstrekt zijn.

Stand van zaken

We hebben nog een aantal zaken (administratief) onderzocht en zijn hierover in contact getreden met inwoners en onze leverancier van de hulpmiddelen. Deze onderzoeken hebben nog een aanvullende besparing van € 10.046,72 opgeleverd waardoor we in totaal een besparing van €17.242,17 gerealiseerd hebben.
Hiermee hebben we het geschatte bedrag in het Berenschotrapport van €83.500 niet behaald. De in het rapport genoemde aantallen zijn ook hoog ingeschat. Het onderzoek uit 2011 waarop de getallen gebaseerd zijn betrof alleen scootmobielen waar 9,5% van werd geretourneerd.
Uiteraard verandert dit niets aan de achterliggende gedachte van het overbrengen van het gevoel van schaarste en het gezamenlijk betaalbaar houden van de Wmo.
Deze maatregel is nu afgerond en komt in de volgende rapportage niet meer terug in de voortgang, alleen in het overzicht van gerealiseerde besparingen.

W1 Individuele begeleiding voorliggend:
Beschrijving maatregel: Binnen de Wmo wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene voorzieningen en de maatwerkvoorzieningen. Het advies is om een groot deel van de 'individuele begeleiding' als algemene voorziening aan te bieden in plaats van als maatwerkvoorziening. Concreet betekent dit dat professionals voorliggend worden ingezet om een deel van de ondersteuning aan te bieden die momenteel als individuele begeleiding wordt geïndiceerd. Dat scheelt een indicatieproces, verlaagt de drempel om ondersteuning te vragen en vermindert de belasting op het toegangsproces. Zonder urenverantwoording heeft de professional meer mogelijkheden zelf de tijd te verdelen en te doen wat nodig is.

W4 Dagbesteding voorliggend:
Beschrijving maatregel: Advies om de dagbesteding gedeeltelijk om te vormen tot een algemene voorziening. Deze maatregel gaat ervan uit dat een deel van de geïndiceerde dagbesteding goedkoper en laagdrempeliger kan worden aangeboden in de vorm van een algemene voorziening. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat een deel van de ongeveer 25 cliënten die momenteel gebruik maakt van de 'dagbesteding plus' eigenlijk thuishoort binnen de Wlz.

Terugblik 1e helft 2025

We hebben analyses uitgevoerd om te zien waar de overeenkomsten en verschillen zitten tussen de individuele begeleiding en dagbesteding in de Wmo en die in de sociale basis. Ook hebben we onderzocht wat er nodig is voor een verschuiving van deze voorzieningen naar de sociale basis en welke voor- en nadelen dat zou hebben voor de gebruikers.
De volgende stap was om voor beide maatregelen vanuit deze informatie businesscases op te stellen zodat we een reële weging konden maken van de inhoudelijke voordelen, de (investerings)kosten en de opbrengsten.

Stand van zaken

Deze twee maatregelen hangen sterk samen met het herontwerp van de toegang voor volwassenen (zie ook maatregel A1). Daarin willen we meer gebruik maken van onze partners in het voorveld (de sociale basis) voor vraagverheldering en lichte ondersteuning.

Uit onze analyse blijkt dat onderdelen van de individuele begeleiding voorliggend – dus zonder indicatie - opgepakt kunnen worden. Dan denken we bijvoorbeeld aan waakvlamcontact of hulp bij het opbouwen van een sociaal netwerk. We zien ook kansen om dit meer collectief te doen. Deze omzetting is niet effectief om los te doen als we toch al bezig gaan met de herinrichting van de toegang voor volwassenen en de bijbehorende voorliggende ondersteuning. We gaan dus wel aan de slag met deze maatregel, maar als onderdeel van een grotere verandering. Dat heeft als consequentie dat deze specifieke maatregel minder makkelijk apart te monitoren is.

Dagbesteding is een ander verhaal. Op basis van onze eerste analyses stellen we vast dat concrete stappen op dit moment zouden kunnen leiden tot een kleine besparing op de uitvoeringskosten. Echter zal een deel van deze uitvoeringskosten bij onze samenwerkingspartners komen te liggen (waar zij dan voor gecompenseerd moeten worden) en zullen wij vervolgens toch ook uitvoeringskosten moeten maken voor het coördineren en ontwikkelen van beleid op dit vlak. De maatregel op dit moment doorvoeren, zonder dat wij onze toegang hierop hebben aangepast, vraagt onevenredig veel inspanning van ons en onze partners in verhouding tot de daadwerkelijke besparing. Daar komt bij dat de contracten met de huidige WMO-aanbieders tot en met 2027 doorlopen. Bij het nieuwe contract kunnen aanpassingen gedaan worden in wat wel/niet wordt aanbesteed.

Vooruitblik 1e helft 2026

In 2026 willen we, als we ook verder zijn met de inrichting van de toegang, de voorliggende alternatieven voor individuele begeleiding meenemen in het ontwerp. Voor dagbesteding willen we met name voor de groeiende doelgroep ouderen verder onderzoeken wat daar voorliggend mogelijk is. De uitkomsten van beide maatregelen kunnen dan in 2027 meegenomen worden in de nieuwe aanbesteding voor Wmo.

W2 Meer sturing cliëntdoelen:
Beschrijving maatregel: Advies om te investeren in het formuleren van en vervolgens sturen op cliëntdoelen. Dit zorgt voor een gerichtere en minder vrijblijvende inzet van ondersteuning. Deze maatregel gaat ervan uit dat de Wmo-ondersteuning gericht is op ontwikkeling en dat die ontwikkeling beter in beeld wordt gebracht en nadrukkelijker onderwerp van gesprek wordt met de desbetreffende zorgaanbieders. De maatregel nodigt uit om de voortgang op de doelen actiever te monitoren en een voorziening alleen duurzaam in te zetten waar deze doel- en rechtmatig is. In vergelijkbare gemeenten is te zien dat door het gericht te sturen op cliëntdoelen en het beperken van het ambtelijk verlengen van de indicaties een besparingspotentieel van ongeveer 7% mogelijk is.

Stand van zaken

Vooruitlopend op deze ontwikkeling hebben de Wmo-consulenten een training gevolgd in het formuleren van én sturen op Wmo-doelen. Hiermee is een belangrijke basis gelegd voor een meer doelgerichte inzet van ondersteuning en het voeren van resultaatgerichte gesprekken met cliënten en aanbieders.
In de praktijk blijkt vaak dat hoe groter de indicatie is, hoe abstracter de doelen worden. Daardoor wordt evaluatie ook ingewikkelder. Door de doelen scherper te formuleren, kan beter geëvalueerd en bijgestuurd worden. Het strakker sturen op cliëntdoelen is ook onderdeel van de nieuwe werkwijze, waar alle uitvoerende medewerkers op getraind gaan worden. Een belangrijk onderdeel hierin is regie op eigen werk, dat stimuleert dat medewerkers kritisch kijken naar en sturen op de effectiviteit van de ondersteuning.
Mede op basis van hiervoor genoemde inzichten en beweging hebben we een aantal van eerder langdurig afgegeven indicaties binnen de huishoudelijke hulp en vervoer opnieuw bekeken. Door hier beter te kijken wat nodig is, en door onze huidige regels en werkwijze toe te passen op de situaties, hebben we hier tot nu toe een jaarlijkse besparing van € 12.500,- op vervoer en € 9.500,- op de uitgaven voor de huishoudelijke hulp gerealiseerd.

Vooruitblik 1e helft 2026

In 2026 zal scherper gekeken worden welke indicaties zich lenen voor meer evaluatiemomenten waardoor bijstelling (naar beneden) vaker mogelijk is. Daarmee versterken we de sturing op de doelen.
In het eerste kwartaal van 2026 starten de trainingen rondom de nieuwe werkwijze waarin breder kijken en meer regie op eigen werk belangrijke elementen zijn.

5.4 Voortgang maatregelen zonder besparing

A9 Versimpel toekenning mensen in de bijstand:
Beschrijving maatregel: Het voorstel is om bij gezinnen die in de bijstand zitten gemakkelijker (of misschien wel direct) inkomensafhankelijke regelingen toe te kennen zoals minimaregelingen of het aanbieden van leergeld, et cetera. Op dit moment wordt een formeel aanvraagproces in gang gezet, worden er bankafschriften opgevraagd en wordt een vermogenstoets uitgevoerd. Het komt in principe niet voor dat iemand uit de bijstand niet aan de gestelde criteria voldoet. De verwachting is dat dit zo'n 200 casussen/aanvragen per jaar betreft waarvan de administratieve last minstens één uur per casus bedraagt. Voor de Meedoen-regeling is een vergelijkbaar versimpeld proces inmiddels ingevoerd.

We hebben in 2025 de toekenning van de regelingen versimpeld. Individuele inkomenstoeslag (IIT) heeft een eenvoudiger aanvraag- en verlengingsproces gekregen. Na de eerste aanvraag verlengen we jaarlijks standaard. De uitgaven voor deze regeling zelf kunnen dan toenemen, maar tegelijk heeft de uitvoering dan meer ruimte voor andere taken.
Ook gaan we anders met aanvragen van inwoners die al een PW-uitkering ontvangen om, omdat we ervan uitgaan dat die onvoldoende draagkracht hebben. In dat geval vragen we dan niet meer alle gegevens op. Dit bespaart tijd in de uitvoering en versimpelt de aanvraag voor inwoners. We blijven daarnaast aandacht houden voor vergelijkbare proceskeuzes in onze aanvraagprocessen en hiermee is deze maatregel afgerond.
Deze maatregel komt in de volgende rapportage niet meer terug in de voortgang, alleen in het overzicht van gerealiseerde maatregelen.

A10 Intensiveer samenwerking met aanbieders Jeugd met dezelfde visie:
Beschrijving maatregel: Omdat de regio een groot aantal zorgaanbieders heeft gecontracteerd, is het ingewikkeld om hier gerichte samenwerkingsafspraken mee te maken. Deze maatregel ziet toe op het intensiveren van de samenwerking met een selectie van aanbieders. Concreet betekent dit dat verwijzingen naar deze aanbieders (door bijvoorbeeld huisartsen) wordt gestimuleerd, maar ook dat er actief wordt geïnvesteerd in accounthouderschap. Deze aanbieders kunnen actiever worden meegenomen in het gedachtegoed van de gemeente Raalte en worden uitgenodigd om actief mee te denken over de wijze waarop kosten kunnen worden bespaard.

We werken enerzijds voortdurend aan het versterken van samenwerking met aanbieders met dezelfde visie. Ook investeren we in onze relatie met andere verwijzers zoals de huisartsen en de GI's, o.a. door middel van periodiek terugkerende bijeenkomsten, om vanuit dezelfde visie te werken.
Anderzijds sturen we ook op het niet meer inzetten van aanbieders die niet volgens onze visie werken. Tijdens ons vaste afstemmingsmoment met de huisartsen hebben we daarom aangegeven welke aanbieders wij niet meer in willen zetten omdat zij een andere visie hebben. Zoals eerder genoemd heeft één van deze aanbieders zelf besloten om te stoppen met de ondersteuning (contractwaarde € 120.000,-). Daarnaast hebben we nu de hulp op Jeugd door een andere aanbieder via deze route stopgezet, waardoor we een verlaging van € 60.000,- over de uitgaven van 2025 zien. Aangezien de ondersteuning voor de jeugdigen binnen de huidige bezetting van het CJG kan worden overgenomen, is daarmee een structurele besparing gerealiseerd. In strakkere sturing op onze aanbieders zijn we ook afhankelijk van de Regionale Samenwerking Jeugd (RSJ) en het daar uitgevoerde contractmanagement, omdat de jeugdzorg regionaal wordt ingekocht. Wij zien dat er binnen deze samenwerking ook verder ingezet wordt op contractmanagement. Zo ligt er regionaal een nieuw plan met meer aandacht (meer fte) voor sturing op de inhoud van de contracten met onze aanbieders.

A2 Zorgkosten voor iedereen inzichtelijk
Beschrijving maatregel: De managementinformatie over de financiën is uitgebreid en gedetailleerd. Deze managementinformatie is op de werkvloer echter niet bij iedereen bekend. Er lijkt wel sprake te zijn van een algemeen kostenbewustzijn, maar er lijkt beperkt zicht te zijn op de concrete kosten die gepaard gaan met het verstrekken van een voorziening. De gewenste situatie is dat de teammanagers en de consulenten zich bewust zijn van de zorgkosten en deze mee laten wegen bij het toekennen van de zorg.

Kostenbewustzijn is een voortdurend proces waar we aan werken. Consulenten en teamleiders zijn binnen hun eigen wetten goed op de hoogte van de kosten. De uitdaging is om dit nog meer mee te nemen in de gesprekken met de inwoners en de weging van de verstrekking en om breder te kijken dan de eigen wet. In onze domeinontwikkeling Operatie Kaizen nemen we dit mee in de vernieuwde werkwijze. We hebben op 8 juli 2025 een domeinmiddag georganiseerd waarin we alle collega's mee hebben genomen in de kosten die we in het domein als geheel maken. Daarmee gingen we dus verder dan de eigen wet- of beleidsterreinen waar een collega bij betrokken is. Op deze manier hebben we het kostenbewustzijn binnen het domein als geheel kunnen vergroten. Dit werd als zeer nuttig ervaren, maar het ging hier natuurlijk om een momentopname. We werken nu dan ook aan manieren om het kostenbewustzijn structureler onder de aandacht te brengen, zoals in onze monitor of via SharePoint zodat we het daarmee ook meer onderdeel kunnen laten zijn van onze toekenningsprocessen.

A5 Versterking sturing partners voorveld:
Beschrijving maatregel: Er is sprake van een vertrouwde samenwerking en een subsidierelatie met een aantal aanbieders in het voorveld. Op basis van ons onderzoek hebben we de indruk gekregen dat de benadering en sturing richting deze partijen redelijk vrijblijvend is. Wij adviseren om de samenwerking bedrijfsmatiger in te steken met een duidelijke opdrachtformulering en een strakkere sturing daarop. Daardoor verschuift de focus meer naar de effecten van de dienstverlening en ligt de focus minder op de inspanningen door de subsidiepartners. Daarnaast is het de uitdaging om de doelstellingen voor de subsidiepartners beter op elkaar af te stemmen en te laten aansluiten bij de gemeentelijke ambities.

Met het programma Toekomstbestendige sociale basis werken we aan de herijking van ons subsidiebeleid. Eind 2025 zal een eerste aanscherping van de subsidieregeling worden gedaan. Het Koersdocument Sociaal Domein wordt eind 2025 ook vastgesteld en geeft ons een duidelijk inhoudelijk kader en daarmee een heldere richting op de inhoud. Dit is de kapstok voor onze toekenning van subsidies. Ondertussen hebben we in de tweede helft de bestaande subsidie-opdrachten al aangescherpt met de partners, met name op de effecten. In 2026 zal de subsidieregeling op basis van het Koersdocument verder worden aangepast en vertaald naar bijpassende financieringsvormen.
Ook heeft het programma Toekomstbestendige sociale basis ervoor gezorgd dat partners elkaar beter weten te vinden en meer samenwerken. In 2026 zal ook hier het Koersdocument de kapstok zijn om bestaand aanbod verder te verbeteren en de samenhang tussen het aanbod te versterken.

A8 Van dagbesteding naar beschut werk:
Beschrijving maatregel: Op dit moment worden binnen de maatschappelijke onderneming De Productie beschutte werkplaatsen aan de bijbehorende doelgroep aangeboden. Doordat de doelgroep kleiner wordt, ontstaat hier mogelijk een overcapaciteit aan werkplaatsen. Dit nodigt uit om opnieuw te kijken naar de doelstellingen en de ambitie van De Productie. De vraag is in welke mate cliënten die momenteel op basis van een indicatie toegang tot de dagbesteding krijgen in de toekomst bij de Productie ook in aanmerking kunnen komen voor dagbesteding (of een daginvulling). Op deze manier zou de beschikbare infrastructuur beter worden benut. Onderzoek moet uitwijzen of dat voor een deel van deze doelgroep mogelijk is en wat hiervan de financiële voordelen zijn. Hierbij moet worden voorkomen dat de gemeente per saldo betaalt voor de infrastructuur van de Productie en daarnaast ook voor de Wmo-cliënten die gebruik maken van de dagbesteding.

In de eerste voortgangsrapportage noemden we al dat De Productie is gestart met een experiment Verlengde werkplek voor een inwoner met een indicatie Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) die de AOW-leeftijd heeft bereikt. Deze persoon zou anders naar de dagbesteding gaan. Binnenkort bereiken nog enkele mensen binnen de Productie de AOW-leeftijd en wordt gekeken of uitbreiding van het experiment mogelijk is als alternatief op een dagbestedingsvraag. Daarnaast is er een pilot gestart om ook andere doelgroepen een werkplek binnen De Productie aan te bieden en wordt onderzocht of het mogelijk is om Participatie onderdelen uit het inburgeringstraject voor statushouders bij De Productie onder te brengen. Uiterlijk in 2026 evalueren we deze experimenten inhoudelijk en financieel om te kijken wat er structureel (on)mogelijk is. Wanneer we mogelijkheden zien, zullen we deze vertalen in een businesscase. Op deze punten is op dit moment geen aanvullende voortgang te benoemen.

A11 Voorwerk subsidie peuterwerk voor aanpassing 2026:
Beschrijving maatregel: Momenteel loopt er een initiatief om alle lopende subsidies in beeld te brengen en te onderzoeken in welke mate deze bijdragen aan de gemeentelijke ambities en of de gemeente hiermee door wenst te gaan. Wij moedigen deze ontwikkeling aan en adviseren om gerichtere afspraken te maken met subsidiepartners die betrekking hebben op de effecten van hun dienstverlening (niet zozeer over de inspanning zelf). In de dialoog hierover kwam ook het peuterwerk aan de orde. De indruk ontstond dat de gemeente vrij ruimhartig aan alle gezinnen die hier aanspraak op maken voorziet in peuteropvang terwijl voor veel gezinnen de reguliere kinderdagopvang (beter) passend is. De bijbehorende subsidiebeschikking bedraagt voor 2024 € 306.000,- waarbij onduidelijk is of dit bedrag ook daadwerkelijk wordt ingezet en waarvoor. Volgens ons is het zinvol om nader onderzoek te doen naar de noodzaak voor het inzetten van het peuterwerk en de mogelijkheid om die te versoberen.

We willen geen subsidie meer verstrekken voor peuters die al gebruik maken van de kinderopvang. De kwaliteit van de kinderopvang moet daarvoor op dusdanig niveau zijn dat het aanbod binnen de opvang vergelijkbaar is met peuterwerk. Dat vraagt een andere inrichting van organisaties en daarmee om een nieuwe regeling. Het doel is dat we met de subsidie de kinderen bereiken die het nodig hebben: kinderen met een indicatie voor voorschoolse en vroegschoolse opvang (VVE) en gezinnen die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. We willen zo voorschoolse educatie voor alle kinderen beschikbaar maken.
In 2025 is de nieuwe subsidieregeling voorbereid. Er zijn en worden gesprekken gevoerd met alle aanbieders van peuterwerk. Deze gesprekken geven veel inzichten maar zorgen toch ook voor extra vragen waardoor het invoeren van de regeling in iets aangepaste vorm plaats zal vinden. De regeling zal ingaan per 1 januari 2026 met een overgangsregeling tot 1 juli 2026, zodat de betrokken organisaties voldoende tijd krijgen om hierop te anticiperen.

A6 Vergroot rol toezichthouder:
Beschrijving maatregel: Advies om de rol van toezichthouder binnen de Wmo, maar ook de Jeugdwet te vergroten omdat bij andere gemeenten blijkt dat adequaat toezicht bijdraagt aan een verlaging van de kosten. De effecten van een toezichthouder zijn tweeledig. Er is sprake van een direct rendement wanneer terugvorderingen succesvol worden gerealiseerd. Daarnaast zorgt een toezichthouder voor de realisatie van rendement wanneer ondersteuning wordt voorkomen of kan worden afgeschaald. Dit staat ook in nauw verband met contractmanagement. Bij andere gemeenten blijkt dat een toezichthouder zichzelf terugverdient doordat de opbrengsten vaak meer dan het dubbele van de totale investering bedragen.

We onderschrijven het beeld dat de inzet van een toezichthouder zichzelf kan terugverdienen. We kunnen op dit moment dan ook al toezichthouders in DOWR-verband lokaal inzetten, wat we incidenteel ook doen. Het verder organiseren van dit toezicht vraagt om een gedegen voorbereiding; we hebben ons intussen ook door een aantal gemeenten laten informeren over de wijze waarop zij deze rol hebben ingericht. Ook daar werd het verband met contractmanagement geschetst. Voor de Wmo hebben we het contractmanagement intern georganiseerd. Voor Jeugd wordt het contractmanagement regionaal ingevuld en verder geprofessionaliseerd. In 2026 werken wij deze maatregel verder uit.

A1 Integraliteit domeinen bij de toegang versterken:
Beschrijving maatregel: Advies om te blijven inzetten om de integraliteit tussen de domeinen te vergroten en hier ook specifiek in het toegangsproces op in te zetten. In de praktijk wordt er op onderdelen nog te fragmentarisch gewerkt: professionals kijken doorgaans vanuit hun eigen perspectief en taak naar een casus. Hierdoor is het niet altijd mogelijk om een goede inschatting te maken van de onder- en bovenliggende problematiek en de volgorde waarin deze wordt opgepakt.

In oktober zijn we gestart met het herontwerp van de ingang voor volwassenen. Geïnspireerd door het CJG, kijken we hoe we onze partners in de sociale basis beter kunnen benutten om voorliggend – dus zonder indicatie - te ondersteunen. Een onderdeel daarvan is het uitbreiden van hun rol bij de vraagverheldering, maar ook het bieden van lichte ondersteuning. Daarmee willen we zwaardere zorg voorkomen en mensen sneller en laagdrempeliger helpen voordat problemen groter worden.
Na een eerste ontwerp in het eerste kwartaal van 2026, nemen we in ieder geval nog de rest van 2026 om dat verder uit te werken in samenwerking met de partners in de sociale basis, omdat met name hun rol zal veranderen. In 2026 rollen we een nieuwe werkwijze uit binnen het domein met als doel een integrale benadering van de vraag van de inwoner. We werken met de methode van positieve gezondheid, de verklarende analyse en systemisch werken.

6.Financieel

Beoogde besparingen meerjarig

De beoogde besparingen in het sociaal domein, waar de maatregelen van Berenschot een bijdrage aan leveren, zijn als volgt opgenomen in de begroting:

Jaar	2025	2026	2027	2028
Besparing totaal	0,5 mln	1,25 mln	1,75 mln	1,75 mln

Overzicht besparingen 2025

Voor 2025 is een taakstelling van € 500.000,- opgenomen die gerealiseerd is. We merken daarbij wel het volgende op. De context waarin het plan werd opgesteld, is al niet meer te vergelijken met de huidige context. Dat komt doordat de maatregelen steeds meer samenvallen in bewegingen, die leiden tot verandering en besparingen die niet meer één op één te herleiden zijn naar de maatregelen.

Bovendien zijn er gunstige ontwikkelingen aan de inkomstenkant van het sociaal domein. Aan de andere kant zien we dat maatregelen, die we precies volgens de aanwijzingen van Berenschot uitvoeren, beduidend lager uitvallen en dat maatregelen zonder beoogde besparing juist flinke bedragen opleveren. Verder beginnen we de effecten te zien van onze eerdere inspanningen bij bijvoorbeeld het CJG.

Dat maakt dat een overzicht van welke besparing precies wat oplevert steeds moeilijker te maken is en ook minder relevant wordt zolang we de (financiële) effecten blijven realiseren. Hieronder volgt nog wel een overzicht waarin we zoveel mogelijk de financiële effecten per maatregel hebben weergegeven, maar waarbij we dus opmerken dat we ook besparingen op wetsniveau zien die we niet rechtstreeks aan één van de maatregelen kunnen koppelen. Denk hierbij aan minder of andere inzet door onze interventies op specifieke casussen binnen Jeugd of Wmo: bijvoorbeeld door scherper door te vragen bij heronderzoeken en evaluaties en daar dan onze indicaties op af te geven zonder dat we hier al specifiek (onderdelen van) een maatregel op hebben toegepast. Deze voorbeelden hebben in het overzicht een plek gekregen als ‘besparing op wetsniveau’.

Maatregel	Beoogd volgens Berenschot	Werkelijke besparing november 2025
J4 Meer jurid. capaciteit jeugd	€ 100.000	€ 0 nog lopend
A10 Jeugdhulp zelfde visie	€ 0	€ 180.000 nog lopend
Besparing op Jeugdwet		€ 96.100
Totaal Jeugd		**€ 276.100**
P1 Herzie collectieve zorgverzekering	€ 72.000	€ 38.900 afgerond
P2 Bouw budgetbeheer GBK af	€ 20.000	€ 0 nog lopend
Besparing op Participatiewet		€ 0
Totaal Pw		**€ 38.900**
W5 Terugroepactie hulpmiddelen	€ 83.500	€ 17.245 afgerond
W2 Meer sturing cliëntdoelen	€ 163.427	€ 22.000 nog lopend
Besparing op Wmo		€ 145.755
Totaal Wmo		**€ 185.000**
Totaal besparingen 2025		**€ 500.000**

Het grotere plaatje

We schreven in de vorige rapportage al dat de maatregelen van Berenschot zijn bedoeld om bij te dragen aan het vergroten van de grip op de kosten in het sociaal domein. We zien dat we steeds meer inzicht en daardoor grip krijgen en dat we steeds meer een beweging aan het maken zijn in plaats van dat we losse maatregelen uitvoeren voor een eenmalige besparing. Een beweging kost meer tijd en inspanning dan een maatregel, maar zorgt wel voor een duurzame verandering die borgt dat ook in de toekomst onze inwoners nog gebruik kunnen maken van ondersteuning.

Daarom blijft het belangrijk om naast de voortgang op de specifieke maatregelen ook het grotere plaatje van zowel de inkomsten- als de uitgavenkant in beeld te houden. Hierover wordt ook gerapporteerd via de paragraaf sociaal domein in de jaarrekening 2025/begroting 2026.

7.Conclusie en aandachtspunten

Het jaar 2025 stond in het teken van het omzetten van losse maatregelen naar een bredere beweging binnen het sociaal domein. Waar de opbrengsten van afzonderlijke maatregelen achterblijven bij de prognoses van Berenschot, zien we dat de koerswijziging – meer integraliteit, kostenbewustzijn en sturing op resultaten – steeds duidelijker zichtbaar wordt. Dit vertaalt zich in een stabielere financiële positie en een daling van tekorten, met name binnen Jeugd.

De landelijke ontwikkelingen, zoals de invoering van de Participatiewet in Balans en het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord, onderstrepen dat de verschuiving van zorg naar welzijn structureel is. Tegelijkertijd vragen onzekerheden, zoals de invoering van inkomensafhankelijke bijdragen en stijgende vergrijzing, om alertheid en flexibiliteit.

Voor de komende periode ligt de focus op het herontwerp van de toegang voor volwassenen, verdere samenwerking met partners in de sociale basis, de implementatie van de nieuwe werkwijze en het aanscherpen van de verordening. Deze stappen zijn cruciaal om de ingezette beweging te borgen en de grip op kosten duurzaam te versterken. Daarmee werken we niet alleen aan besparingen, maar vooral aan een toekomstbestendig sociaal domein waarin ondersteuning beschikbaar blijft voor wie het echt nodig heeft.